

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Tordaazanyos és Udvarhely-
vármegyék partoktól független, székely érdekű ujsága

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félévre 5 K
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdeté-
sek díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-
varhelyt, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta-
lakárékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

A magyar tenger:

a Balaton megkapta a maga
intéző közegét, kormánybiztost
kapott, aki hivatalosan lesz a bala-
toni fürdők fellendítése, népsze-
rűsítése érdekében agitálni —
írja a „Székely Ellenzék”-ben.
Aschenbrenner József felsőke-
reskedelmi iskolai tanár és így
folytatja: a Csorba-tótól a Tát-
rát Lomniczig villamos vasut
szeli át, sőt ennek Galicziába
való átvezetése is tervbe van
véve, hogy a tátrai üdülő-helyek
forgalma emelkedjék.

Mindenütt lázas munka foly
az anyagi jólét emelése érdeké-
ben, **csak a Székelyföldön
nem történik semmi...**
Pedig ennek a fürdői és üdülő-
helyei is megérdemelnének egy
kis támogatást, érdeklődést.

Itt is elkelne egy kormány-
biztos, kinek minden gondja arra
irányulna, hogy egységes szem-
pont szerint kezeltessenek és ve-
zeltessenek a fürdők, hogy min-
denki **megtalálja** a maga
bajára valót.

Bolgár és török fajtestvéreinket
ide kellene a magyar Svájcba
irányítani, mert Erdély ha nem is
nyújtja azt a változatosságot, mit
Svájc, természeti szépségeiben
nem kevésbé gazdag amannál.

Modern kényelemmel beren-
dezett olcsó szállók, olcsó és jó
éttermek, megfelelő szórakozó-
helyek és megindul az idegenfor-
galom...

A pénztőke figyelmét is ide kell
irányítani. A fürdő- és üdülőhe-
lyek gyors és biztos kamatozást
nyújtanak. A fellendült fürdőélet
fejlesztőleg hatna a háziipar bi-
zonyos ágaira is, u. m. szőttes,
márványból és agyagból készült
emléktárgyak.

Kárpátok.

Írta: P. Szentmártoni Bálint.

Föl, föl a szívekkel szép ünneplő sereg,
Vegyen részt belőle a felnőtt, a gyerek.
Szent ügynek áldozni jöttünk össze mostan,
Szent öröm lángoljon beszédben és dalban.
Hódolatunk vágya nagy eszmének áldoz,
Boruljunk le hívón e szentelt oltárhoz.
Hódolatunk tárgya ma a Kárpát bérce,
E nevet mindenki, ma szívébe vesse.

Igen! Ős Kárpátunk vadregényes tája,
Hazánk büszkesége, világ nagy csodája.
Királyi madarunk, szent Turulunk fészke.
Csengő, nemes fémek dúsz, termékeny méhe,
Tokaj nedűjének egyetlen hazája.
Legendás hősöknek megszentelt tanyája,
Erős fellegvárunk, sziklák tömkelege,
Az Isten kezének gyönyörű remeke!
Hozzád tekintnek föl millió apró lények,
S kis ajkukról hozzád száll a hála-ének;
S kicsiny szívecskéjük hálásan dobogják:
„Köszönjük védelmed Te jó, öreg Kárpát!”
S áldólag említik kezét kézbe téve
Árpád apánk nevét, ki ezt megszerezte.
Igen! Te hívtad be kacagányos sergét,
S magad utódjainak őrszemévé tevéd.
Te adtál hazánknak dísz koszorút körül.
S látásodon szemünk, ha könnyez is örül,
Te mutattál utat a bujdosó Kunnak.
És lett hű népévé kies országunknak.
Láttad és biztattad azt a hős kurucot,
Aki oly szent hévvel üzte a labancot.
Bocskai, Rákóczi dicső fejedelmek,
Mind-mind ismertek, mind-mind

[kedveltetnek.
Hej! sok vihart láttál. Te büszke hegytömeg
És e nagyidőkkel nőttön-nőtt ten híred.
Mintha látnám most is Űzsokot meg Duklát,
Az „Élet vagy Halál” félelmes kapuját,

Amint láng nyelvével, tüzes pallosával
Szembeszáll birkózni a muszkaördával.
De a hitetlenek rendetlen tömege
Fülét sem mozditá az intő jelekre.
És lett halál fia, mert rabolni akart,
S bosszúra hívta fel az izmos honfi kart.
És betelt az intő-jóslat pontról-pontra
S szörnyű vereséget szenvedett e horda.
Bár tűzvész, pusztulás mutatta a nyomát
S feidult minden lakot, templomot, iskolát,
S bár beszenyezte sok családnak szentélyét
És holtra gázolta fiatalját, vénéjét,
Nem tarthatott soká, nem, mert te Ős-Kárpát
Szent harcba szólított a népet, a hazát.
És nagy Rákócziaknak fennkölt szellemével
Élet-halál harcra hívtál fel szent hévvel.
S mi rendületlenül támadtunk a gazra
S ment, futott az ellen, vagy fogát ott hagyta
És lettél a gyáva, órvul támadó nép
Gyászos temetője,
Hová a hű utókor szent megihletéssel
Borúl majd a rögre.

De... mintha hallanám a jó öreg Kárpát
Szerényen viszhangzó, tiltakozó szavát:
Nem; nem engem illet a babér, a hála,
Hisz az egész világ fenn csodálva látja,
Hogy a magyar népnek nincs és nem is
A világon párja. [lehet
S nem bántam meg soha, bár ezer év nyomán
Hogy Árpád seregét bérceim alá hozám.
Nem..., mert a magyar nép dolgos, hős és vitéz
Ki az ellenségnek bátran szemébe néz.
S ha békében csendes, munkás, dolgos a kar,
Oroszlán, ha támad ez ősi Szittya faj.
Duna—Tisza völgye s hármass halom bérce
Büszke is volt mindig e dalás népre.
Ne is feledd soha, világ első faja: —
„Gyáva népnek nincsen és nem is kell haza.”

A hős 82-esek.

A cs. és kir. Hadügyminisztérium
1915 augusztus 20-án kiadott 243-ik
számu veszteség lajstromába foglalt
székelyudvarhelyi csász. és kir. 82-es
ezredbeli tisztek és legénység név-
sora (LXX. közl.)

Ábrahám Ferenc pót. III. pót. sz.
Csiklázárfalva 1884 hadifogoly (Orosz-
ország). — András István 11 sz.
Csvm. Gyergyószentmiklós 1892 ha-
difogoly (Remontnaya, Oroszország).
— Antal Antal 14 sz. Csikvm. Bor-
szék 1890 hadifogoly (Oroszország).

Bodó János pót. Csikszentdomo-
mokos 1885 hadifogoly (Charkow,
Oroszország). — Borbély István 9

sz. Székelyudvarhely 1881 hadifo-
goly (Petropawlowsk, Oroszország).

Fábián Mihály pót. 4 pót. sz. Ud-
vm. Felsőősfalva 1885 hadifogoly
(Omsk, Oroszország).

Jakab Elek 1 pót. sz. Udvm. Kűs-
mőd 1884 hadifogoly (Oroszország).
— Jónás István pót. 1 pót. sz. Ud-
vm. Oklánd 1889 hadifogoly (Pensa,
Oroszország).

Károly János pót. 4 pót. sz. Udvm.
Korond 1888 hadifogoly (Moskau,
Oroszország).

Merza Eliás 16 sz. Csikvm. Gyer-
gyóhévkás 1891 hadifogoly (Tjumen,
Oroszország). Mihály János (Szőcs)
9 sz. Udvm. Lövéte 1881 hadifogoly
(Petropawlowsk). — Mihály Tamás

pót. 3 pót. sz. Csikvm. Kásonujfalu
1884 hadifogoly (Oroszország).

Simon Sándor 12 sz. Csvm. Gyer-
gyócsomafalva 1891 hadifogoly (Pet-
ropawlowsk).

Szász Ferenc pót. 9 sz. Udvm.
Gyepes 1890 hadifogoly (Ufa, Orosz-
ország). — Szőcs János pót. Csik-
szépvíz 1889 hadifogoly (Ufa). —
Sztáncsu János 7 sz. Udvm. Ma-
gyarfelek 1892 hadifogoly (Nishnij-
Nowgorod, Oroszország).

Todor Ferenc pót. 4 pót. sz. Csvm.
Kásonjakabfalva 1888 hadifogoly
(Oroszország).

Vagner György pót. 4 pót. sz. Ud-
vm. Homoróddaróc 1887 hadifogoly
(Charkow, Oroszország).

Helyesbítés az 56 sz. veszteség
lajstromhoz: András Lajos (Sata) ör-
vezető 5 sz. Udvm. Lövéte 1889 ha-
difogoly (Ufa). — Bakk Ferenc 1 sz.
Udvm. Kecetkifalud 1891 hadifo-
goly (Ufa). — Benkő Lajos (Lajosé)
11 sz. Csikvm. Gyergyóalfalu 1892
hadifogoly (Petropawlowsk). — Vas-
labán Bokor 11 sz. Csikjenőfalva
1890 hadifogoly (Daurien). Mint se-
besült, illetve meghalt volt fel tűn-
tetve.

A 122 sz. veszteség lajstromhoz:
Bíró Pál 9 sz. Udvm. Székelydályá
1891 hadifogoly (Kurgan, Oroszor-
szág). — Kinda Péter 9 sz. Csikvm.
Gyergyótekerőpatak 1884 hadifogoly
(Charkow, Oroszország). — László
Károly 3 sz. Csikpálfalva 1891 ha-
difogoly (Moskau, Oroszország). —
Mint sebesültek voltak feltüntetve.

A 227 sz. veszteség lajstromhoz:
Dániel Mihály 11 sz. Udvm. Szent-
egyházfalva 1891 hadifogoly (Ufa,
Oroszország).

(Folytatjuk.)

Az igazi székely

Összetart és támogatja azt a lapot,
mely a Székelyföld egysége, előha-
ladása s így mindnyájunk érdekében
küzd. Csekély 2 K 50 fillérért há-
rom hónapig bárhova elküldjük a
„Székelyország”-ot melynek minden
száma érdekes és értékes közlemé-
nyeket ad.

A hadi-árvák sorsa.

Tisza István gróf miniszterelnök a következő felhívást bocsátotta ki: A rokkantak hadi-özvegyek és árvák gondozása tárgyában megtartott értekezleten Ullmann Adolf főrendiházi tag azt a kijelentést tette, miszerint saját birtokán megfelelő intézményt hajlandó létesíteni 20 hadiárva számára, amelyben az illetők esetleg legzsengőbb koruktól, teljes ellátásban és gondozásban, valamint a megfelelő kor elérése után népiskolai és gazdasági oktatásban részesülhetnek.

Ezen ajánlatának kiegészítésével Ullmann Adolf ur beadványt intézett hozzám, mint a Rokkanthivatal elnökéhez s ebben közölte, hogy felhívására több gyár ugyancsak hajlandónak nyilatkozott hasonló intézmény felállítására, ami által már eddig is háromszázat meghaladó hadi árvának sorsa volna biztosítva.

Amidőn ezt a kezdeményezést hálás elismerésem kifejezésével nyilvánosságra hozom, egyúttal azzal a kéréssel fordulok a magyar társadalom s a magyar gazdasági élet mindazon tényezőihez, amelyeknek gazdasági helyzete módot nyújt hasonló intézmény létesítésére, hogy ezt a nemes eszmét felkarolni és a hadiárvák gondozását egy újabb, tökéletesebb megoldás felé terelni segédkezzenek.

A kezdeményező alap gondolata az, hogy kisebb intézmények létesítésének mezőgazdasági és ipari üzemek közelében, olyan elhelyezés mellett és olyan módozatok között, amelyek a gyermekkel természetszerűleg kedveltessék meg az illető életpályát s őket valamely mezőgazdasági vagy iparág gyakorlati művelésére fokozott kiképzésben részesítsék. Azokat a gyermekeket, akik családi körükben nem nyernek teljesen megfelelő elhelyezést, már a legzsengőbb korban a szóban forgó intézetek valamelyikében kellene elhelyezni. A többiek ellenben családi körükben maradnának azon kor eléréséig, amelyben a tanítás és az illető életpályához való gyakorlati előkészítés kezdetét veheti. Addig is az ilyen gyermekek után az állami ellátáson felül bizonyos havi bért fizetne az intézet a gondozónak s ezáltal azoknak anyagi és erkölcsi tekintetben megfelelőbb gondozását biztosítaná. Mezőgazdasági pályára fiukat és leányokat egyaránt lehetne ilyen módon előkészíteni, az ipari pályánál az iparág természete szerint kellene az illető intézetet fiuk vagy leányok számára berendezni.

Az intézetek vezetésénél a gyermekek testi-lelki gondozásánál gyönyörű munkatér nyílhatnék megfelelő lelki tulajdonságokkal bíró rokkantak és hadiözvegyek számára, olyan módon, amely minden vonatkozásban, minden irányban éreztetné jótékony hatását, hadiárváinkból fokozott képzettségű mezőgazdák és

iparosok gárdája kerülhetne ki az egész ország gazdasági haladásának javára.

Természetesen ezen jótékony alkotásoknál a legteljesebb mértékben érvényesülhetnek a nagylelkű adakozó kívánságai és nézetei, de az ügy érdekében állana, ha bizonyos összhangba hozatnék az egész akció s az abban résztvevők közreműködésével alakulnának ki az intézmények szervezésének és működésének legcélszerűbb irányelvei.

Felkérem tehát mindazokat, akik az eszme megvalósításával foglalkozni kívánnak, hogy e célból a Rokkanthivatalhoz, illetőleg báró Fejérváry Imréhez fordulni sziveskedjenek.

Éltet a remény, hogy a magyar társadalomnak olyan gyönyörűen megnyilatkozó áldozatkészsége ebben az esetben is nyilvánulni fog s a nagyarányú kezdeményezés megfelelő folytatásra talál.

Megjelennek szemeim előtt a nagybirtokosok kastélyai és majorjai, valamint nagy iparvállalataink közelében létesülő szerény, egyszerű, de testileg-lelkileg tiszta telepek, ahol a nemzetért elvézett fiaink árvái, mint egy-egy nagyobb család körében egészséges gyakorlás, gondos ápolásban és nevelésben részesülnek!

Minden bizonnyal azok, akik résztvesznek ebben az alkotásban, az abból szerte áradó áldásban fogják megtalálni legszebb jutalmukat.

.:Székely vasútat.: a székelyeknek!

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháborúban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminisztérium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

LXXII.

Az 1915 július 15 én kiadott 211 sz. veszteség lajstrom szerint:

Ardelán Miklós pött. 2 gye Hsz. Aldoholy 1884 hadifogoly (Beresowka). — Balázs Miklós tart. doboz 2 gye. Hsz. Kézdimárkosfalva 1886 hadifogoly (Nis). — Benedek Lajos pött. 2 gye. Hsz. Szörce 1887 hadifogoly (Nishnij-Nowgorod). — Bereczki András 22 hgye. 1 élelmz. Marostvm. Szentháromság 1873 ms. Bernáczky János 22 hgye. 1 élelmz. Mtm. Bala 1876 ms.

Dánér Ferenc pött. 2 gye. 14 sz. Hsz. Angyalos 1883 hadifogoly (Pestschanka).

Fortuna János pött. 2 gye. 7 sz. Hsz. Zagon 1881 hadifogoly (Jurjewetz, Oroszország). — Fülöp Sándor

22 hgye. 1 élelmz. Mtm. Gyalakuta 1875, meghalt 1915 március 1.

Jánosi Ambrus őrmester 22 hgye. 1 élelmz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1876, meghalt 1915 április 5.

Kiss József 22 hgye. 1 élelmz. Mtm. Mezőfele 1876, meghalt 1915 márc. 1. — Kopacz György tizedes 22 hgye. 1 élelmz. Csvm Gyergyócsomafalva 1876, meghalt 1915 márc. 1.

Máté Mihály 22 hgye. 1 élelmz. Marostvm. Gyalakuta 1878, meghalt 1915 márc. 1.

Örmencsán Péter 22 hgye. 1 élelmz. Marostvm. Mezőmajos 1874, meghalt 1915 márc. 1.

Pásztor Viktor pött. 2 gye Hsz. Zagon 1887 hadifogoly (Jalutorowsk, Oroszország). — Petrezselym György pött. 2 gye. Hsz. Zabola 1888 hadifogoly (Soligalitsch, Oroszország). — Plugár József 2 gye. 3 sz. Hszvm. Kökös 1892 hadifogoly (Pestschanka).

Sabu Ferenc szakaszvezető 2 gye. 4 sz. Hsz. 1888 hadifogoly (Pestschanka). — Sipos Dénes 22 hgye. 1 élelmz. Mtm. Szentháromság 1880, meghalt 1915 március 1.

Helyesbítés a 96 sz. veszteség lajstromhoz: Márton István pött. 2 gye. 15 sz. Hszvm. Lemhény 1879 hadifogoly (Pestschanka)

A 103 sz. veszteség lajstromhoz: Kiss Áron pött. 2 gye. 4 sz. Hsz. Köpecz 1882 hadifogoly (Dauria). — Kovács Dénes tizedes, c. szakaszvezető 2 gye. Hsz. Középajta 1889 hadifogoly (St. Dauria).

A 151 sz. v. lajstromhoz: Török András 2 gye. 6 sz. Hsz. Kézdikővár 1885 hadifogoly (Nowo Nikolaewsk).

A 169 sz. v. lajstromhoz: Csavar Mátyás pött. 2 gye. Hsz. Esztelnek 1885 hadifogoly (Nishnij-Nowgorod).

A 47 sz. v. lajstromhoz: Baló Vilmos tizedes 2 gye. Hsz. Nagybaczon 1885 hadifogoly (Oroszország). — Fejér Tamás tart. 2 gye. 3 sz. Hsz. Szentivánlaborfalva 1888 hadifogoly (Wladimir, Oroszország) — Fülöp István 2 gye. Csikrákos 1886 hadifogoly (Beresowka). — Kozma László 2 gye. 11 sz. Hsz. Zabola 1892 hadifogoly (Woronesch). — Szabó Mihály 2 gye. 16 sz. Hsz. Kézdiszentlélek 1890 hadifogoly (Pensa).

(Folytatjuk)

SZÉKELY GAZDA.

A pohánka termelése.

Általános adatok. A kenyértermé-nyek pótlása céljából megfelelő viszonyok között a lisztes magu pohánkát, más néven tatárkát, hajdinát, haricskát, jó eredménnyel termelik. E növény nagy igénytelenségével és rövid tenyészidejével tűnik ki, mely tulajdonságainál fogva, még a silány homokon, tözeget földiken és a hegyi hüvösebb éghajlat alatt is termelhető.

Éghajlati és talajigények. Tenyészideje 10—12 hét, ezért hüvösebb ég-

hajlat alatt is termelhető. A fagyok iránt azonban nagyon érzékeny, melyek tönkre teszik. Tulkötött és mésztalajokon kívül minden talaj megfelel számára. Különösen kedveli a homoktalajokat, amelyeken termelése biztos.

Trágyázás. Közvetlenül alája csak a silány homoktalajon adjuk az istállótrágyát, mert jobb talajokon könnyen megtörténhetik hogy folytonos virágzás mellett csak szárat nevel, de magot keveset köt. Jobb talajokon a trágyázás utáni 2—3-ik évben vessük. Műtrágyák közül a szuperfoszfát és kálitrágyák alkalmazása ajánlható.

Elhelyezése a vetésforgóban. Minden növény után termelhető. Legjobb előveteményei a kapásnövények és gyeptörés. Utána a homokos földeken rendesen rozs következik.

Talajelőkészítés. A pohánka porhanyóra elmunkált, gyommentes talajt kíván. Őszi szántás után tavasszal még egy szántást alkalmazunk közvetlenül a vetés előtt, hogy a kikelt gyomokat aláforgassuk. Többszöri boronálással porhanyóvá tesszük a talaj felületét.

Vetés. Viszonyaink között legmegfelelőbb a közönséges apró szemű pohánkát termelni. Ennek két fajtáját, nevezetesen a barna és szürke-magu pohánkát ismerik. A mag csírázásához sok meleget kíván, ezért és a fagyok elkerülése végett legmegfelelőbb május második felében vetni. Ha mint tarlónövényt termeljük, úgy még július végén, augusztus elején is vethető. A vetést legajánlatosabb vetőgéppel végezni. Vetetjük 12—24 cm. sortávolságban, kat. holdanként 30—45 kilogramm mag számításba vétele mellett. Szórvavetésnél 50—60 kg. a kat. holdankénti vetőmagmennyiség.

Ápolás. Műtán a gyom az egyedi ellensége, a fejlődés elején az erősebb gyomok kiirtása ajánlatos.

Aratás. A pohánka érése hosszas virágzása folytán nagyon egyenetlen és ezért akkor aratjuk, ha a magtermés legnagyobb része megbarnult. Az aratást a vetéstől számított 3—3½ hónap múlva végezzük. A korán reggel, lehetőleg harmattal lekaszált termés néhány napig renden szárad, majd apró kévébe kötve azonnali cséplés miatt behordandó. Kat. holdanként átlag 5—8 q magra és 10—12 q szalmára számíthatunk.

(„Köztelek”) H. G.

A haditermény részvény társaság működéséről Erdélyből már a második sulyos bírálat hangzott el. Az első a Tordaaranyosvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmánya mondotta abból az alkalomból, hogy az egyesület tagjaitól beszédették január 15-én a tengeri vetőmag árát hivatalos uton. Fizettek a gazdák 100 kg.-ként 40 K-t, amikor a tengerit eladó gazda csak 31 K-t kapott és a megrendelt tengerinek kb. 70 százaléka a vetés idejének lejártá után sem érkezett még meg. A Haditermény elveszi

előre a pénzt, de nem szavattal sem a minőségért, sem a tisztaságért, sem a szállítás idejéért. Nem ad a szállításhoz zsákot ha a gazda magtárából utal ki, nem fizeti a vasúti fuvarát és kap 31 K érték után 9 K jutalékot előre fizetve! A másik bírálat a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara május 5-iki közgyűlésén hangzott el, amely szerint 10 waggon romániai lisztet csak 1000 K jutalék előzetes lefizetése ellenében engedett át a brassói állomásnál Kolozsvár városának — a közfogyasztás kárára. — A Haditerménynek a folyó évi termés értékesítésével való megbízását a fentti két testület közül egyik sem helyesli, aminek illetékes helyen kifejezést is adtak.

Jegyezzen minden jó hazafi hadikölcsönt!

HIREK.

— **József főherceg** — mint örömmel értesülünk — bérbe vette a görgegyi uradalmakat, hol majd a háboru után vadászatokot fog rendezni a népszerű főherceg.

— **Kitüntetett kormánybiztosok** A király Dr Csiktusnádi Betegh Miklós Torda-aranyosvármegye főispánjának a Szent István rend kis keresztjét és Szász József Alsófehéres Marostordavármegye főispánjának a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta a kormánybiztosi állásuk alól való felmentésük alkalmából; clismervén a felmentett kormánybiztosok kiválóan buzgó és eredményes működését.

— **Szerenád.** Gróf Mailáth Gusztáv Károly erdélyi püspök tiszteletére Székelyudvarhelyt időzése alkalmával vasárnap este a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82-es gyalogezred zenekara Platon Antal karnagy vezetésével szerenádott a plebánia épületben levő lakásán. Az összhangzatos szép zenében óriási közönség gyönyörködött. A püspök a zenekar figyelmeért köszönetét nyilvánította.

— **Kitüntetett 82-es őrnagy.** A király Ő Felsége Király Ferenc cs. és kir. 82-es gyalogezredbeli őrnagyot, a harctéren az ellenséggel szemben tanúsított vitézségeért a hadi díszítményes vaskorona-rend III. osztályával tüntette ki. A köztiszteletben álló derék katonát e jól megérdemelt kitüntetés alkalmából az ezred tisztika ünnepségében részesítette s ismerősei és jóbarátai köréből is sokan üdvözölték.

— **A hadi-árvák sorsa** cím alatt közöljük a „Székelyország” mai számában Gróf Tisza István miniszterelnök felhívását, melylyel egyidőben — csodálatos véletlen folytán — látott napvilágot a „Székelyország” egyik közelebbi számának „Árva- és szeretetház Székelyudvarhelyt” című vezető cikkelye, amelynek különösen is nyomatékot, aktualitást adott a miniszterelnök

általunk most közölt szövege. Udvarhelyvármegyében már régen érzett hiány az árva- és szeretetház nincsenlége. E lap hasábjain sokszor sürgettük a létesítést, most pedig egyenesen nélkülözhetetlennek tartjuk a minél sürgősebb felállítását. Eddig már mintegy 12 ezer hadi-árva „sir magában” és várja a hazafias érzésű, megértő szívek felengedését, jótékonyágát. Az illetékes körök most immár — ha nem is elhangzott szavainkra, de a miniszterelnök felhívására — meg kell hallgassák a hadi árvák jászavát s ez ami helyes irányu törekvésünket igazolni fogja...

— **A püspök jubileuma.** A jelenleg Udvarhelyvármegye területén bérmaöruton fáradozó Gróf Mailáth Gusztáv Károly, erdélyi püspökségének 19-ik évfordulójáról azzal emlékezett meg, hogy két hadi árva javára 20,000 korona alapítványt tett, amelyből 10,000 K a sepsiszentgyörgyi Dr Bilinszky Lajos nagyszebeni prépost által alapított hadi-árvaháznak, 10,000 K pedig a csiksomlyói árvaháznak jut.

— **Kinevezések.** A király Dr Ternovszky Béla kolozsvári ítélőtáblai bírót a tordai törvényszék elnökének; Incze Dénes gyergyószentmiklósi, Gözsy Péter csikszentmártoni járásbírókat — VII. fiz. osztályba sorozott járásbíróknak; Pulszky Mihály gyergyószentmiklósi, Dr Zonda Gergely szászrégeni járásbírói albirákat — jelenlegi székhelyükön járásbíróknak; ifj. Nagy Mózes kovásznai járásbírói jegyzőt jelenlegi alkalmazása helyén IX. fiz. oszt.-ba sorozott jegyzőnek; az igazságügyi miniszter Vajna Ferenc kézdívárshelyi, Kazinczy Andor szászrégeni járásbírói irnokokat jelenlegi alkalmazásuk helyén irodatiszteknek; a pénzügyminiszter pedig Cseresznyés Ödön pénzügyi fogalmazó gyakornokot a marosvásárhelyi pénzügyigazgatóságnál végleges minőségű pénzügyi fogalmazónak nevezte ki.

— **Csikmántori Albert** székelyudvarhelyi 82-es gyalogezredbeli szakaszvezető, aki jelenleg ideiglenesen felmentett székelyudvarhelyi pénzügyőri szemlész, a harctéren tanúsított bátor és vitéz magatartásáért a király Ő Felsége a vitézségi érem szalagján levő ezüst szolgálati érdemkeresztet tüntette ki.

— **A nagyszebeni gyalogsági hadapródiskola** első évfolyamára az 1916—17-iki tanév kezdetén (szept. közepe táján), mintegy 50 oly ifjút vesznek fel, akik a 14-ik életkört elérték, de a 17-iket túl nem haladták s valamely közép- vagy polgári iskola 4 osztályát legalább elégségesen végezték. Felvételi kérvények legkésőbb július 8-ig a budapesti cs. és kir. hadapródiskola-parancsnokságnál, magyar állami alapítványi díjmentes helyre pedig folyamodványok a m. kir. honvédelemügyi miniszteriumhoz nyújtandók be. Felvételi szabályok 45 fillér beküldése

ellenében a Hadapródiskola parancsnokságától Budapest, I. Lipótmező — szerezhetők be. Hiányosan felszerelt vagy elkésve érkező kérvények, figyelembe nem vehetők.

— **Székelyország, mint adomány.** Egy magát megnevezni nem akaró derék hazafi, 20 koronát küldött lapunk kiadóhivatalához, hogy azért két, általa megnevezett vitéz székely katonának a táborba küldjük a „Székelyország”-ot. A nemes gondolkodású hazafi kívánságához képest, május 1-től már elküldöttük az újságokat és folytatólagosan küldeni fogjuk a következő számokat is. Bár még sokan lennének, akik példát követik. Hiszen harcban álló katonáinknak tudvalevőleg az itthonról kapott újságok a legkedvesebbek, azzal szerezhetünk nekik hétről-hétre komoly, élet-halál harcokban egy kis örömet. Azért tehát mindazok, akik bizonyos hálát, szeretetet érznek szívükben, kövessék a derék székely hazafi példáját: küldjenek és küldessenek itthoni újságot a harctérre!

— **82-es méhészek.** A székelyudvarhelyi cs. és kir. 82-es gye. üdülőtelepén, melynek parancsnoka: Postel Richárd alezredes, igen szép és hasznos munka foly. E hó 16-án fejezték be az első méhészeti kurzust és 30 rokkant 82-es vitézt avattak fel szakszerűen kiképzett méhészeknek. Mindannyian bizonyítványt kaptak és többen jutalmat is nyertek munkájukért. A tanfolyamot: Gál Imre méhészegyleti titkár vezette az ő ismert lelkiismeretes körültekintésével, kiváló ügybuzgalmával. A műhely-gyakorlatokat pedig a kaptár és eszközök készítésénél: Józsa Mózes hodgyai székely irányította. A vizsgán megjelent Postel alezredes, Lányi Imre méhészegyleti elnök, Kolumbán Lajos kir. tanfelügyelő, Dr Majthényi Miklós polgármester is. A bizottság az elért szép eredményért elismerését nyilvánította. A földmívelésügyi miniszter díjából: Demeter Lázár, Deák Márton Péter (Libánteleg), Dóka Dezső, Kovács Gábor és Ráduly János részesültek. A második tanfolyamot ujjabb 30 katonával e hó 19-én ismét megkezdették.

— **Pénzügyőrök jótékonyága.** A székelyudvarhelyi m. kir. pénzügyőri szakasz derék tagjai igen szép tanúságát adták humánus, hazafias érzésüknek. Ugyanis a város és járás területén eszközölt gabonafelkutatásoknál befolyt büntetési jutalékokat teljes összegében felajánlották a hadbavonultak árvái és özvegyei segélyezésére. A jó tett önmagát dicséri.

— **A fényűzés ellen** Dr Bernády György udvari tanácsos, főispán kezdeményezése és elnöksége mellett a „Fényűzés elleni Liga” fiókját Marosvásárhelyt, a székely fővárosban megalakították.

— **Földes Zoltán verseskönyve.** A lapunk hasábjain és a Magyarországon megjelent s más verseit Földes Zoltán, a jeles székely poeta,

sajtó alá rendezte. A könyv nyomási költségeinek egy részét szerző előfizetések útján akarja biztosítani. Egy példány előfizetési ára 3 korona, 11 példányé: 30 korona. A pénz a Földes Zoltán címére küldendő, Gyergyóremetere (Csikm.)

— **Csikfalván** — mint nekünk írják — az unitárius iskola tanítótestülete műsoros előadással tartotta meg a Kárpát-napot. A Hymnusz után P. Szentmártoni Bálint tanító üdvözölte a megjelenteket s egyben méltatta és ismertette a Kárpát-nap fontosságát. Ezt Kovács Ilona VI. oszt. tanuló Kárpát c. szavalata követte. Az én öreg édes anyám című ének után Appel Aladár A gorlicei hajnal c. költeményt szavalta el igazi hévvel. Ezt Papp Zoltán Néphymnusza követte, amelyek bevégezése után Ozsváth Anna tanítónő ismertette a Kárpáti harcokat szép és hatásos szavakban. Kiss Zsuzsanna a Magyarok c. költeményt adta elő. Végül a Szózat elhangzása után gyűjtés volt a megjelent vendégek, köztük Fazakas Lajos esperes lelkész, Fazakas Ella, Szentmártoni Bálintné és mások között s begyűlt 14 K 64 fillér, mely összeg rendeltetési helyére jutott.

— **Ipari részvénytársaságot** alapított a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezete, amelynek célja olyan gyárak alapítása, amelyeknek terményei árusításával a Hangya szövetkezet foglalkozik. Vajjon ez a mezőgazdasági érdek-közösséget szolgálni hivatott alakulat, gondol-e majd a falusi nép otthon való téli foglalkozására? Arra a falusi népre, akinek filléreiből gyűlnek össze a Hangya milliós forgalmi? Aig hisszük, hogy erre gondoltak volna, mert a cél: gyárak alapítása...

— **Az expressz-díjat** a beföldi, valamint az Ausztriával, Bosznia-Hercegovinával és Németországgal való levélpostai forgalomban a kereskedelemügyi miniszter az eddigi 30 fillér helyett 60 fillérben, postacsomagoknál pedig 50 f helyett 1 koronában állapította meg.

— **A csikmegyei rézbányák** ügyével a sajtó pár hét óta élénken foglalkozik. Különösen a kolozsvári „Ellenzék”-ben jelentek meg figyelmet érdemlő közlemények. Arról van szó, hogy a balánbányai rézet a hadviselés érdekében sürgősen kezdjék kibányászni, a rézgálicos (cementvíz) vizeket pedig a mező- és kertgazdaság javára felhasználják. Nagy baj azonban nálunk az, hogy sok a szó és kevés, sokszor épen semmi a tett — még ilyenkor is...

— **A jutalék nem vesztegetés.** Kolozsvárról jelentik: Érdekes ítéletet hozott a kolozsvári honvédelemügyi bíróság. Lázár Elek számvevőrmestert azzal vádolták, hogy megvesztegetés büntetést követte el, amennyiben két kereskedőtől 5000 korona jutalékot kapott az ezred bevételei után. Az őrmester beismerte, hogy a jutalékot felvette. A

biróság Lázárt felmentette azzal az indoklással, hogy a szállított áru minősége teljesen kifogástalan volt és az 5000 korona elfogadása nem tekinthető megvesztegetés büntetésének, mert az üzleti világban szokásos a jutalék. Az ügyész az ítélet ellen felebbezett.

— **Minden gyapjukészlet** a „Gyapjuközpont”-nak bejelentendő s megvételre annak ajánlandó fel. Másként a gyapjut értékesíteni és forgalomba hozni, büntetés terhe alatt tiltva van.

— **A donatok Székelyudvarhelyre** reggel 7 óra 20, délután 1 ó. 32, este 7 óra 30 perckor érkeznek és indulnak: reggel 8, délután 3 és este 7 óra 48 perckor.

— **A hitszegő tallónok** csuntyául jubilálják árulásuk évfordulóját. Vitéz hadsereink hatalmas lépekkel szorítják a taliánokat most már olasz földön. A tegnap több, mint 10 ezer olasz katonát, közel 200 tisztet ejtettünk foglyul, 54 gépfegyvert és 54 lövedéket zsákmányoltunk a *Ferencz József Károly* trónörökös, altábornagy vezetésével vivott dicsőséges csatákban. Minden magyar vére forrásba jön, ha az árulókra gondol. Épen ezért leghitványabb ellenségünk bűnhődését elégtétellel szemléljük. Hétfőn este a

82-es ezred zenekara zenés felvonulással hirdette diadalmunkat Székelyudvarhelyt.

— **A nagyszebeni polgári isk. tanítónőképzőintézet** I-ső évfolyamába a következő 1916—17. iskolai évre felvételért folyamodhatnak okleveles elemi népiskolai tanítónők és középiskolai érettségi vizsgálatot tett növendékek. Utóbbiak a pedagógiából különbözeti vizsgálatot tesznek. A felvétel pályázati kérvények alapján történik. A főlvételi kérvényhez a következő okmányok csatolandók: 1. Születési anyakönyvi kivonat. 2. Elemi tanítónői oklevél vagy érettségi bizonyítvány. Ha a folyamodónak még nincs oklevele, akkor az elemi képző IV. évfolyamáról a bizonyítvány csatolandó, de az oklevél utólagosan feltétlenül beküldendő. 3. Orvosi bizonyítvány a folyamodónak a tanítói pályára alkalmas voltáról. A kérvényben megjelölendő a szakcsoport, melyre a folyamodó felvételt nyújt és hogy benlakó vagy bejáró akar-e lenni. Bennlakási havidíj 48 korona. A kérvényeket a polgári isk. képző igazgatóságához június hó 15-éig kell benyújtani. A főlvétel június hó első napjaiban lesz elintézve, miről az érdekeltek azonnal értesítést nyernek. A II. évfolyamban szintén

vehetők fel új hallgatók, ha kimaradás folytán hely üresedik. A bennlakásról prospektust szívesen küld az igazgatóság. Nagyszeben, 1916. április 26. Dr. Bilinszky Lajos polgári isk. tanítónőképző intézeti igazgató.

— **A „Magyarország”** egyik legjobb politikai napilap, mely a székelyföldi érdekeket is szolgálja. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VI. Terezház-körút 22. sz. n. van.

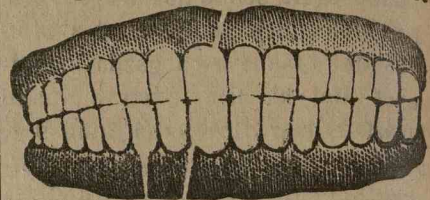
Névjegyek meghívók és mindenféle nyomtatványok készülnek e lap kiadóhivatalában.

- Öröm és haszon -

kinálkozik azoknak, akik a Vásárnapi Könyvet olvassák, mert e nagyszerű heti füzetke minden szükséges tudni valóról szóval és képekkel bőven tájékoztat. Aki a Vásárnapi Könyvet olvasni és terjeszteni akarja, az hivatkozzék a „Székelyország” jelen közleményére és írjon az Országos Közművelődési Tanácsnak: Budapest, IV. Ferenciek-tere 3. szám alá, a honnan a „Vásárnapi Könyv” mutatószámát azonnal megküldik.

Nyomtatta és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.

Fogászati műterem

Springer M.
Brassó, Lóplác 10. sz. l. em.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy **műtermemet áthelyeztem** a fenti cím alá. Végzek minden a fogászat terén előforduló teendőket u. m.: mindenféle **fogtömést** (plombálást) és **fogcsinálást**.

Ugy egyes fogakat, mint egész fogsort rágásra használhatóan a gyökérnek a szájból való eltávolítása nélkül. Ugyisint **arany** foglappal, vagy **platinával** is.

Arany fogkoronát, hidmunkát szájpadlás nélkül, valamint a szájból ki nem vehető. Nem jól illő fogsorok átalakítását is.

Minden munkát a legjobb kivitelben készítek.

Fog- és gyökérhúzást a legkényelmesebb bántásmóddal, mellett eszközök.

Kiváló tisztelettel:
SPRINGER M.
áll. vizsgázott fogtechnikus.

Könyv-, zenemű-, papír-,
író- és rajzszerkereskedés,
könyvnyomda és újság-
kiadó hivatal.

Betegh Pál

„Székelyország”

Csik-, Háromszék-, Morostorda-,
Tordaaranyos- és Udvarhely-
vármegyék független székely ér-
dekű újsága.

könyvnyomdája és könyvkötő intézete

a „Székelyország” („Székely-Udvarhely”) szerkesztősége és kiadó-
hivatala Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 31. szám (saját ház).

A székelyföld
legnagyobb nyomtatvány-
raktára!

Elkészít mindenféle
községi, körjegyzői,
egyházi, tanügyi, ügy-
védi, végrehajtói és
mindenféle magánügyi
nyomtatványokat és
állandóan raktáron
tartja.

Vidéki megkeresésre
azonnal válaszol. Költ-
ségjegyzékkel díjtalanul
szolgál.

Telefon szám 15.

Könyvnyomdai munkák u. m. könyvek,
plakátok, számlák, jegyzékek, borítékok,
névjegyek, eljegyzési és esküvői kár-
tyák, meghívók, körlevelek és gyászje-
lentések a legrövidebb idő alatt esinos
kivitelben a legolcsóbb árak mellett ké-
szülnek.

Keresek egy jóra való, szorgal-
mas fiút nyomdász tanulónak.
Reál- vagy polgári iskolai ket osztályt,
avagy al gimnáziumot végzetek előny-
ben részesülnek.

Figyelmeztetés!

Hirdetés az üzlet-
telke! Hirdetés nél-
kül nincs üzlet! Hir-
dessen a „Székely-
ország”-ban és üz-
letében okofien
lendületet fog ta-
pasztalni.

Hirdetések díjsza-
bás szerint. A „Szé-
kelyország” meg-
jelenik minden va-
sárnap. Előfizetési
ára egy negyedépre
2 K 50 f. Egyes
szám 16 fillér.

Az Élet könyve mint ál-
landó házi oros 3 K
kapható e lap kiadó
hivatalában.